

Az önmegtartóztató élet.*)

Az előző fejezetben megállapítottuk: a nemi kérdésnek az ifjúság számára a házasság előtt nincs más megoldása, mint a tiszta élet. Az az élet, amelyben az ifju teljesen a természetre bizza a nemi problémát s amelyben visszatartja magát a nemi kielégülés minden formájától — mind képzeletben, mind cselekvésben; az az élet, amelyben szigoruan ellenőrzi a nemi ingereket és átváltoztatja azokat a határozott akarat s az egész életet bevilágító magas eszmények nemes anyagává. Az ilyen élet szükségképeni feltétele annak, hogy személyiségünk elérje teljes kifejlődését és legnemesebb kifejezését. Szükséges az a teljes, gazdag élethez minden mély emberi viszonylatban: házasságban, családban és barátságban.

Az egyének és társadalomnak bármilyen szempontjából tekintve is a tiszta élet úgy, amint meghatároztuk, az egyedül ésszerű élet az ifju számára a házasságon kívül.

Ez az egyedül ésszerű először is az egészségre nézve. Már kimutattuk, hogy bármely nemi engedékenység a fejlődés éveiben rontja azokat a fizikai erőforrásokat, amelyek szükségesek az erős férfiúi szervezet felépítéséhez. Az érettség elérése után is megmarad ennek az életnek ésszerűsége a férfi fizikai egészsége szempontjából, mert a lelki erőknek tiltott nemi viszonyokból elkerülhetetlenül bekövetkező csökkenése károsan hat vissza az egész fizikumra. Jól ismert dolog, hogy pl. az önbecsülés elvesztése komolyan alááshatja a testi egészség alapjait.

Azonkívül az, aki házasságon kívüli tiltott viszonyokban keresi a nemi probléma megoldását, mindig ki van téve a nemi betegségek rettenetes veszélyének, melyek szétrombolhatják nemcsak a saját egészségét, hanem a legborzalmasabb pusztítást végezhetik az eljövendő feleség, gyermekek s az egymást követő nemzedékek életében.

A házasságon kívüli megtartóztató élet¹⁾ egyedül ésszerű továbbá az intellektuális élet tekintetéből. Alig van valami, ami

*) IV. fejezete M. J. Exner dr., amerikai orvos kiváló sexualpedagógiai munkájának (The rational sex life for men), melyet Albert Vilmos tanár fordított magyarra. Az egyházi főhatóság elrendelte, hogy az ifjúság helyes sexualis nevelése szempontjából oly fontos művet a vezetése alatt álló összes róm. kat. főgimnáziumok szerezzék meg a felsőbb osztályok számára.

¹⁾ Ez nem azt jelenti, hogy a házasságon belül nem volna szükség a lemondásra, korlátra, fegyelmezettségre. Az, aki nem tud lemondani olyanokról, amik meg vannak engedve, közel áll ahhoz, hogy elkövesse azt, amik megvannak tiltva. (Szent Agoston). — Aki megszokta a házasságon kívül a kontinenciát, az a házas életben belül is ura tud lenni ennek az ösztönnek.

annyira aláásná a szellemi képességeket, mint a fegyelmezetlen nemi élet. Aki tiltott viszonyokba egyezik bele vagy önmagával szemben követ el visszaélést, az valósággal felidézi a szellemi élet romboló hatalmait. Aztán mindinkább növekvő és sürgető lesz az a rendetlen nemi élmények irányában s fokozatosan uralmába keríti a figyelmet és képzeletet; megfosztja az egyént a rugékonyság erejétől és zavart támaszt szellemi képességeinek egész területén. Ime egy egyetemi ifju tragikus vallomása. Miután keserű bánattal elmondotta eredménytelen küzdelmét szemben rendetlen nemi szokásokkal, így szólt: »Már lassan belenyugodtam, hogy soha több, mint *fel-ember* nem leszek«. Minő bűnhődés: tudatában lenni az erőnek, hogy lehetne *egész ember*, de megfosztva e lehetőségtől az erkölcsi súlyos és a fegyelmezetlen nemi élet által! Minden főiskolán és egyetemen az értelmi és erkölcsi erőnek rendkívüli mennyisége jut a pusztulás útjára, mert a nemi ösztön köré tapadó gondolatok és képek, támogatva a rendetlen élet által, valósággal hatalmukba kerítik a szellemi élet birodalmát. Az, aki állandóan éli az önmegtartóztató életet s tisztán tartja képzeletét: szellemi és erkölcsi szabadságra tesz szert s képes lesz erejét nagy feladatokra összpontosítani; mindez ismeretlen annál, aki játékot űz a nemi élet dolgaiból.

A fegyelmezetlen nemi élet ellensége tehát az értelmi képességeknek, nemcsak azért, mert pusztítja azoknak rugékonyságát és lerántja az eszményeket, hanem azért is, mivel az efféle élet rombolja azokat a fizikai forrásokat is, amelyek szükségesek a szellemi erők zavartalan, hathatós működéséhez.

Az önmegtartóztató élet a házasságon kívül a helyes élet a jellem szempontjából. A nemi élet helyes értékelése, annak készsége alárendelése az egyén magasabb, szellemi természete alá, nemes, lovagias magatartás az egész nőiséggel szemben — egy szóval: *romlatlan érzelmek* teljességgel szükségesek az igazi jellemhez s a személyiség magasfoku, tökéletes kifejlődéséhez. Minden más ut és mód lefokozza és gátolja az igazi férfias jellem irányában haladó indítékokat. (Amint előbb kimutattuk, a tisztátalan élet legszigorubb büntetése a legmagasabb tevékenység területén van, amelyre ember képes — tudniillik az érzelmek világában. Az ilyen élet megöli a képességet az igazi mély szerelemre.)

Három fontos tényező van, amelyek szükségesek az igazi, hatékony jellem kialakulásához.

Az első az — *önbecsülés* érzete. Ennek elvesztése bénítólag hat a férfi lélek minden nemesebb indítékára. A lelkiismeret helyeslése teljességgel lehetetlen olyannál, akinek élete tisztátalan.

Az *embertársainkkal való viszonyunk becsületességének a tudata* a másik lényeges vonása az igazi jellemnek. De semmiesetre sem lehet meg ez a tudat abban, akinek szokásává vált a nemi ingerekkel szemben való engedékenységgel, mert az ilyen visszaél az életműködés egy olyan tényével, amelytől jövőendő családjának jóléte függ, vagy másrészt lerántja a nőiséget és esetleg létre hív

egy emberi életet, amely meg van átkozva nem szünő átokkal. Az ilyen ember *társadalomellenes* életet él.

A harmadik lényeges tényező az igazi jellem kifejlődésében az *összeköttetés érzete egy felsőbbrendű világgal*, melynek minden ember ösztönszerűleg, többé, vagy kevésbé világosan, részesének érzi magát, bármilyen is legyen a hite vagy vallási meggyőződése. Az ember valójában szellemi lény és a szellemvilággal való összhangnak érzete mulhatatlanul szükséges valódi boldogságához. Az isteni helyeslés érzete pedig teljesen lehetetlen olyan embernél, aki önlealázó, társadalomrontó életet él.

Az önmegtartóztató élet a helyes élet az ifju részére a *nőiség iránti köteles tisztelet szempontjából*. Minden más megoldás az ország leányai és asszonyai bizonyos százalékának a feláldozását kívánja azért a testet-lelket pusztító szándékért, hogy szolgálatába állítsa őket férfiak vélt nemi szükségleteinek.

A nemi önuralom hiányából eredő szociális szerencsétlenség — ez a szörnyű társadalmi kár, ez a borzalmas szégyene az emberiségnek — férfiak fegyelmezetlen, tisztátalan életének a következménye. Ha a férfiak fegyelmezett, ésszerű nemi életet élnének, ez a gennyedő szociális seb hamarosan eltűnne. Ez a társadalmi betegség főképpen férfi-probléma. Szüntesd meg a keresletet s megszűnik a kínálat: szüntesd meg az okot és nem lesz okozat. Az önmegtartóztató élet a házasságon kívül az egyedüli normális, ésszerű élet a nő részére: ez társadalmi törvény, általánosan elfogadott dolog.¹⁾ A társadalom ezt kívánja tőle s ő elfogadja e követelést. *Semmi ésszerű ok nincs, amelynek alapján ki lehetne venni a férfit ugyanazon követelés alól. Nincs kétféle erkölcs.*

A nőiségnek joga van a legnemesebbhez a férfiban; e nélkül nem tudja megvalósítani a benne rejlő legjobb értékeket. Tisztátalan élet a férfi részéről megfosztja a nőt, akár később a házasságban, akár a mostani barátságban, a magasabb színvonalu egyéniségek, tisztultabb lelkületek ama kölcsönös, benső kapcsolatától, amely kiváltja és kifejleszti a legnemesebb tulajdonságokat és amely csak romlallan érzelmi világból fakadhat. (A finom belső vízióknak és értékelésnek, a kölcsönös gyöngéd rokonszenvnek a képességét, amely nemesíti és erősíti az összekötő szellemi szálaikat azáltal, hogy megtudja látni a másik személyiségének mélyén rejlő nagy értékeket — ezt a képességet megbénítja a tisztátalan élet.)

Az önmegtartóztató élet (a házasságon kívül) az egyedül helyes élet az *ivadékok szempontjából*. A sejtecske, amely létrehozta az ivadékokat, képviseli a férfit az emberi nem összes jövő nemzedékeiben. Hogy milyen lesz az új élet, a férfit tekintve, attól függ, minő átörökölhető tulajdonságokat képes belefektetni az életsejtbe. Az utódok szempontja nagy és el nem hárítható felelősség elé

¹⁾ Általánosan, de nem mindenkitől. Vannak férfiak, sőt nők is, akik követelik a „lefelé” vivő jogokat; miért ne ők is? — kérdik. E nőkkel szemben a nőiség védelmére sietünk s azt mondjuk: nincs joga a nőnek követni a férfit a — jogbitorlásban. (Ford.)

állítja: kötelezi őt akként őrizni meg erőit és kifejleszteni képességeit, hogy tudja felruházni utódját a legértékesebb örökséggel és a lehető legnagyobb életképességgel. A férfi fegyelmezetlen nemi életének nincs szörnyűbb büntetése, mint annak mardosó tudata, hogy az esetleges gyöngye, vézna, beteges gyermekek szerencsétlenségének nyomai odavezetnek az ő korlátot nem ismerő önzésének a küszöbéhez. Az ilyen gyermekek minden ártatlan tekintete egy-egy szurás lehet az önző férfi szívébe. S ne mondja senki, aki a rendetlen nemi élet útjára lépett — akár képzeletben, akár cselekvésben — hogy neki biztosítékai vannak ama következményektől való menekülésre. Menekülés talán lehet, de biztosíték nincs. Másfelől meg lehet-e nagyobb jutalma a házasságon kívüli kontinens életért vívott férfias küzdelemnek, mint a családban a testileg-lelkileg egészséges gyermekek ragyogó tekintete?

A nemesebb, tartalmasabb életkapcsolatok — barátokkal, a jegyessel, vagy hitvestárssal — csak a romlatlan, nagy gonddal művelt érzelmi világ mélyéről fakadhatnak. Tiszta, finoman érző szerelmi élet az apa részéről tehát szükséges feltétel a gyermekek lelkében fejlődő gazdagság megérzésére, kiváltására és értékelésére. A legmélyebb örömeik és boldogító elégtétel forrása lesz számára a jó tulajdonságok kölcsönös felfedezése és az az éles finomsággal látó rokonszenv, amely összeköti lelkét az övéikkel. Csak ilyen érzelmi viszonylatban fejlődhetnek gyermekei életében és személyiségében a legnemesebb vonások. (Ézek megnyilatkozásának és értékének foka nagy mértékben függ az apa egyéni nemeségének a fokától.) Akinak lényében meg vannak bénítva a legnemesebb érzelmek és a legmagasabb szellemi tevékenységek, hogyan remélheti az, hogy felfedezze és kiváltsa gyermekei lelki világának legmélyebb gazdagságát? Ha az ifjú korban kikezdett élet nem is hoz szükségképpen fizikai romlást az eljövendő gyermekekre, annyi bizonyos, hogy megfosztja őket a legnagyobb adománytól, amelyet egy atya adhat gyermekeinek: az érintetlen érzelmi élet gazdagító, hódító hatalmától.

Végül a tiszta élet az egyedül helyes élet a *társadalom szempontjából*. Valaki azt mondotta, hogy az emberi nem hasonló egy összefüggő nagy idegrendszerhez. Ami hat az egyik részre, hat az egészre és minden ember része az egésznek. Az egyén nem alkothat nagy idegtörzseket; de lehet egyike az elvezető idegszálaknak. S a romlás, melyet okoz, szétterjedhet az egész idegrendszeren, mint fájdalom, rendellenesség, vagy betegség. Nyilvánvaló tehát a rendetlen nemi élet antiszociális jellege. Az ilyen élet szükségképpen lerántja az egyént, ami önmagában is kár a társadalomra nézve, de velejár a nőiségnek a lefokozása és az egész társadalmi rend aláaknázása. Az ilyen élet tehát antiszociális következményekkel jár együtt, melyeket a társadalomra zudítani senki sem áll jogában.

A tiszta élet állandó élése nem könnyű feladat. Megoldása egész embert kíván. Harcot jelent, de a győzelem jutalma túláradóan nagy.

Van több hatalmas, hódító erejű indíték, ami segít e harcban, ami megerősít a kísértésekkel szemben és segít e téren is megőrizni a magasztos eszményekhez való hűséget. Itt van mindjárt legközelebb az *önfentartás* szempontja. A tiszta élet útját *egészség* jelzi s *hatékony, viruló élet*; a fegyelmezetlen nemi élet vonalán vannak: *gyöngeség, betegség, nyomor és halál*. Egy másik az *egyén fejlődésének* a szempontja. Minden normális férfi érzi az ösztönszerű vágyat, hogy (minél szélesebb vonalakban,) minél teljesebb mértékben kifejlessze életét. Ez csak rendes nemi lelkiismeretesség és férfias önuralom mellett lehetséges. Egy harmadik a *hatékony*ság (efficiency) motivuma. Hatékonyaság — *aktivitás* — a kor jelszava. De az *akciótól*, a tevékenységtől duzzadó életre csak úgy lehet szert tenni, ha a nemi természet a magasabb szellemi képességek uralma alatt áll és összhangban van az egész élet legmélyebb érdekeivel. Alig van valami, ami annyira aláásná a tevékenység rugóit, mint a rendellen nemi élet okozta zavar és erőpusztítás. Ott van aztán a *lovagiasság* (chivalry) szempontja. A nőiség tiszta férfiakat kér és követel — a legszentebb életviszonyok magasztos eszményeivel. A nő védelme — a férfi természetes kötelessége s az marad akkor is, ha a »nőemancipáció« teljes mértékben megvalósul. E viszonyból tiszta, nemes érzelmek fakadtak mindig. A szándék: megvédeni a női erényt s az oltárhoz olyan tiszta életet és lelket hozni, mint amilyen tiszta az élete és lelke annak a nőnek, aki az ő felesége és gyermekeinek anyja lesz — hatalmas pillére lesz az erkölcsi jellemnek minden férfi életében. Egyike a legfontosabb motivumoknak az *apaság szempontja*. Atyja lenni gyermekeknek, akiknek — félelem és szánalom helyett — örömmel és büszkeséggel tekinthet az arcába, tudva azt, hogy felruházta őket a tőle kitelhető legjobb örökséggel és hogy saját lelkületének a velük való érintkezése lesz az ő legjobb nevelőjük — mindez rendkívüli erővel vonzó indíték lehet bárkinek az életében.

Nézzétek meg börtöneinket, az elmebetegék házait, a gyöngelméjük intézeteit s ott olvashatjátok az emberiség szörnyű átkát — mint eredményét a magasabb rendeltetésű nemiséggel való visszaélésnek. Egyetemes motivum a *boldogságnak, a megelégedettségnek* szempontja. A földi életben elérhető boldogság elválaszthatatlanul össze van forrva érzelmi világunkkal, melynek a nemi ösztön alkotó része. A legjobb boldogság forrása pedig ott fakad a feddhetetlen érzelmi viszonyok mélyén. Önámítás, ha valaki azt hiszi, hogy képzeletében tréfát űzhet ezen érzelmekből vagy magatartása által beleránthatja azokat a kéjalgés sarába s aztán e könnyelmű játék után is — élvezheti majd az érzelem tiszta és tökéletes gyümölcseit. Az érzelmek világára is áll: ki mint vet, úgy arat. A könnyelmű játékos látni fogja, hogy az érzelem legnemesebb gyümölcsei rá nézve hamuvá válnak s érintésére szétmorzsolódnak.

A felsorolt jelentős motivumok minden gondolkodó embert, aki nem szokott játszani az élet nagy kérdéseivel, segíthetnek

abban, hogy elérje a nemi téren a szükséges önuralmat. De bármily súlyosak is legyenek ezek az indítékok, mégis nem mindig elegendők, hogy megőrizzék a hűséget a magas eszményekhez, amelyek szükségképen hozzátartoznak az igazi férfiassághoz. Van még valami, ami nélkül az akarat — bármennyire is hallja a férfias élet felé vonzó ama komoly sugallatokat — igen gyakran megbénítva, tehetetlenül fog állani. Annak, aki biztosítani akarja magának az önuralmat a nemi életben, mintegy *megszállva kell lennie a legfőbb motivum* varázsától, attól, ami mindent lebíró hatalommal magával fogja ragadni őt, *mert megnyitja előtte határtalan segítő forrásait a végtelen Istennek. Ez a hatalom több mint emberi.* Bármilyen hiten legyen valaki s bármilyen intellektuális nehézségei legyenek vallási kérdésekben — nincs senki, aki nélkülözhetné ezt a hatalmat: mindenkinek szüksége van *erre az erőre — az Isten erejére.* Magunkévá tehetjük ezt a hatalmat *életünk vidám átadásával az Isten szándékára s értékesíthetjük azt mély és őszinte vallásos étellel.* Jézus Krisztus felnyithatja előttünk a *szellemi világ-egyetem isteni, kimeri'hetetlen erőforrásait.* Élünk Vele, járjunk Vele, lépünk Vele örök hűségű barátság mélységes meghittségébe és így sajátunkká lehet az Ő életének végtelen ereje. Adjuk oda Neki életünket őszinte engedelmisségben és barátságban s járjunk Vele töretlen szabadságban, a tökéletes férfiasságu, győzedelmes életnek páratlan szabadságában.

